

ЧАСОПІСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
кromi днів по
неділях і святах.

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Переплата 10 зр.

БУКОВИНА

Буковинські відносини.

Економічне і соціальне положення краю.

V.

Промова Д-ра Стеф. Стоцького.

(Конець.)

Застаріла господарка і її шкода.

Ми всеє знаємо і кажемо, що наші хлібороби не вміють коло своєї землі добре ходити, не вміють з неї видобути того, що вона може дати; коли-б вміли, то стало-б ім на жите, так що не мусіли-б іти в сусід за очі. Але коли ми таке кажемо, то можна-б нам і не вірити, і цілком певно жаден хлібороб нам не повірить; він певний, що газдує так добре, що лішче не може бути. Міжтим числа, рахунки цілком що іншого кажуть. Наш краян Будзиновский завдав собі труду і на підставі книжки, виданої міністерством рільництва про жнива за р. 1895-ий (Statistik der Ernte des Jahres 1895), обрахував докладно, кілько то всіх Галичини і Буковина рікрічно тратить через лиху і неумілу господарку рільничу. Числа показують нам наглядно велич наших страт, що повстають в наслідок нашої негосподарності, показують, о яку суму побільшило-б ся рік-річно наше майно народне, коли-б ми уміли і хотіли використовувати наш недвижимий капітал, нашу землю так, як єй інші використовують. Нині ціль рільничої господарки вже не та, що колись. Колись рільник працював лише на те, аби заспокоїти свої потреби і потреби своєї родини. Він управляв для того всі ті плоди, яких потрібно було ему на виживлене своєї родини, і то в такій пропорції, в якій іменно дім его їх потребував. Нині над кожним рільником управителем є торг, для того то кождий рільник повинен управляти таким продуктом, за котрий в дану хвилю може дістати найбільше гроша, котрий в дану хвилю найдорожчий; розробувши таким чином найбільше

грона, міг би він собі легко купити потрібні дешевші продукти на прожиток. Він повинен засівати свою землю ячменем, коноплюю, тютюном і іншими поплатними продуктами, а за розробуті за них (або за добре випасену худобу) добре гроши, купувати собі дешеву кукурудзу. Ба, але відки наш хлібороб про се знає, хто ему се скаже? Він проте все таки сею свою кукурудзу, як его дід і прадід сіяв, не відаючи, що через те має з своєї землі може о половину менше пожитку, якби міг мати. Для того то страти, які повстають через таку негосподарність, величезні, а Будзиновский обрахував їх для всіх Галичини на 120 міліонів річно. Коли-б,каже Будзиновский, у нас, так газдували як в Чехах, то хлібороби всіх Галичини мали-б річно 120 міліонів більше гроша, а се для 500.000 хліборобських родин дало-б пересічно по 240 зр. на родину і певно вистарчил-б на жите всіх тих родин в краю так, що не потребували-б вандрувати в далекі сусідства. Подібно і з Буковиною. Правда, як з тих обрахунків показує ся, господарка на Буковині стоять ліпше як у всіх Галичині, але все таки не так як в Чехах, і на Буковині дала-б продукція рільника значно збільшити ся, особливо через те, коли-б більший процент рілі засівали наші рільники поплатнішими плодами. Але ось в чим біда. Ми не маємо на Буковині жадної фабрики цукру, і не можемо проте займати ся управою цукрових буралів, хоч земля наша дуже до того надає ся. Також і управа тютюну страшно у нас зменшила ся так, що в 1895-ім році було лише 12 гектарів під тютюном. Але коли-б у нас так як в Чехах ішло 15·46% всіх рілі під управу ячменю, котрий на Буковині знаменито удає ся, то при чеській ціні мала-б Буковина з того 1,089.317 зр. річно більше як тепер. Коли-б далі під управу тютюну ішло не 12 а 1200 гектарів рілі, тоді наш край міг би мати більше знов яких 5—6 міліонів. Одним словом, що найменше могла-б продукція нашого краю збільшити ся на яких 10—12 міліонів,

а нехай би лиш на 5—6 міліонів, то все таки стали-б ми отих 6 міліонів богатші, вистарчил-б того гроша на стілько, що не треба-б вандрувати з краю. Отже ще лихо в тім, і се показують доказні обрахунки, що буковинський рільник не вихідковує своєї землі так, як би міг, і рікрічно лишає богато міліонів законаних в землі. Яка-ж на се рада?

Рада на біду хліборобську.

Тому недостаткови могли-б зарадити добре рільничі школи. Але наша школа агрономічна пропонує хиба кандидатів на однорічних охотників і на початкових урядників. Рідко коли питомець нашої агрономічної школи відає ся рільництву. Обставини наші краєві розвиткови такої школи не сприяють. За ученими агрономами у нас немає пониту. Внесене Пігуляка, аби установити в краю двох фахово образованих вандрівних учителів рільництва сойм погребав, а се певно вийшло на шкоду нашого хліборобства, бо як от з наведених обрахунків Будзиновского бачимо, не лиш наш мужик але і дідич не в однім потребував би поради такого учителя, якби то ему газдувати, аби більше гроша розробути, аби більше гроша приплило в край. Та зрештою і се була-б линя латанина. Маю надію, що Кіцманська і Радовецька рільничі школа принесе для рільництва далеко більший хосен, вона нам може виховати нове покоління рільників. Але і сего не досить, треба ще і інших способів шукати, аби рільництво запомоги. Тою справою повинні занятися щиро законодайні тіла. Може-б і у нас устроїти подібно, як є зроблено в Румунії, в ріжких околицях краю взірцеві господарства, де-б мужики господарували під надзором фахових людей, немов урядників після вимогів найновішої рільничої техніки. Від тих мужиків учили-б ся другі а добрий їх приклад тягнув би за собою широкі круги хліборобів. Бо де, як де, а особливо в стані хліборобськім практика, живий приклад іде, понад теорію, понад науку. Може-б і у нас урядити такі взірцеві господарства,

ЗАЛІСЕ.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше.)

15

— Казали, батько сусідком. Мені віддається, що се за мала причина, аби загребувати ся на ціле жите в такім біднім селі. Є ту вправді для кого працювати, але один чоловік не дається всему ради, не поправить добробуту села.

Славко не відзвивав ся; ему було прикро, що Маня відгадала причину его ліхого настрою. Замітила се она і зараз пояснила ему свій зодгад:

— Я знаю, яка немила пригода вас стрітила; мені сказала все наша ключниця. Кромі того ви тоді на кладовищі самі се потвердили.

Питомець не мав відваги глянути дівчині в очі і мовчав. Дівчина не відзвивала ся також хвилинку, мов жалувала своєї отверстості, але гнеть таки сказала:

— Вам певно дивно, що я се говорю так отверто. Мені здавало ся, що з вами можна так говорити, особливо, коли хочу

вам ще порадити, не брати собі сею відмови так до серця. Оповідали мені, що ви ходите смутні по лісах, по полях, та глядяте самоти. А скоро подивлю ся на вас, і без того бачу смуток на вашім лиці змарніли...

— Задля одного відмовного слова панни — перебив її скоро Славко, підвів голову і усміхнувся, щоб не виявити своєї журби. — Се правда, пані! І я тепер приходжу до пересвідчення, досить пессимістичного, що хоч у дівчат маса чутя, але в мужчин его далі більше. Дівчата при всім своєму мягкім серцю вміють рахувати; они справді суть тими вербами, котрі ростуть на всякім ґрунті і дають ся легко пересаджувати всюди, особливо коли того родичі бажають. Але я се вже собі витолкував і не се мене так дуже журити, а радше завдає мені клопоту теперішнє положене родини і мої пляні на будуче. Коли я казав, що хотів би остatisя до смерті в Залісю, то тому, що радбим жити для родини — батько і так уже не молодий — а відтак і для села. Се була би ціль життя, котрій справді варто би посвятити ся. Кажете, що один чоловік не дав би ту всему ради, але я хочу спробувати, я мушу спробувати.

— А найти собі яку іншу „вербу“ вже зрекли ся?

— Зрік ся.

— На тепер.

— Не лиш на тепер, але мабуть на ціле жите; з такою думкою нопчу ся. Але даймо тому спокій; батько ваш іде.

Надійшов справді Заборовский, присвівся до них, і гнеть довідав ся від доньки, що „пан Ярослав“ приняв би ся в потребі вчити Стася.

— А може ще сей урвитель привезе добру клясу? — замітив Заборовский. — Але то справді не злий проект. Ви не думаете виїзджати з Заліся?

— Ні!

— Коли так, то я справді просив би вас, аби ви взяли Стася в свою опіку, розуміє ся, коли на се пристанете.

— Мабуть пристану — відповів Славко.

В кілька днів по тій розмові настали вакації для школярів. Горошинський виїхав до родичів, але за те до Заліся приїхала сестра Ярослава, Зоя, відтак Стася Заборовский, а вкінці Петро Дорош. Зоя привезла добре сусідство, Стасю зовсім лихе, а Дорош — сусідство, що скінчив уже четвертий рік фільозофій.

а оно певно виплатило-б ся, бо через такі господарства піднесла-б ся небавом культура краєва взагалі. В інших краях дбають о рільництво даліше як у нас. Так недавно читали ми в газетах, що соїм ческим на памятку юсарекого ювілею заснував фонд з 500.000 зр. на запомоги дрібних рільників, а у нас не хочуть навіть вандрівних учителів рільництва народови настановити, котрі бодай трохи підучили-б хліборобів, як мають лішне вихіновувати свою землю! Треба отже нам конечно більше ніж доси, дбати о стан хліборобський, бо, як всі ми бачимо, цілий наш прелімінар краєвий опирає ся на податку ґрутовому і домовому, се майже одиноче жерело покриття наших потреб краєвих, а як оно високе, відки будемо черпати?

Наши торги а хлібороби.

І так ми показали, що продукція наша рільничка дуже терпить задля негосподарності наших хліборобів. Ба, на тім ще не конець, є ще і інше лихо, що не дає нашим хліборобам із того, що вони серед теперішніх обставин випродукували, і чого ім град і тучі не вибили, так як треба потягнути зиски. Ціни збіжа взагалі так страшно упали, що хлібороб віді не може вийти на свое. Винесе він нарепті свою мізерію на торт, і що-ж? Яку ему ціну там дають? Коли в цілій Європі ціни рільничих продуктів страшно низькі, то у нас в тім згліді незрівнано ще гірше, а то головно задля наших осібних порядків на торговицях. Всі ми се знаємо, що у нас купці на всіх торгах стоять в змові і дають ціну, яку самі хочуть, і хлібороб мусить продавати свій дорібок за безцін. Ціни, які подають біржеві курси, се ціни не для хліборобів, а для купців, таких цін жаден хлібороб за своє збіже не видить. Пригадково видів і раз торт у Стириї в Фельдбаху. Я приїхав там яких 10 мінут перед 10-ю годиною в сам торговий день. На торговиці застав певно людей, як звичайно на торговиці, але точно о год. 10-їй торговицю якби змів. Не видно було і одного чоловіка на ній, люди пішли до роботи. А у нае люди задля наших порядків тратять марно цілі дні на торгах, а ще в додатку і гроши, які уторгували. На отє то наші лихі порядки торгові хотів би я звернути також увагу бодай мимоходом, може-б і тут дало ся дещо поправити на користь хліборобів.

Податки і як би їх сплату злекшити хліборобам?

Як бачимо, то хлібороб за свое збіже ціни не може дістати доброї, роботи такої, аби дещо заробити, також нема, а тут треба і їсти, і одягнути ся, а що найважніше, треба з кінцем

кожного кварталу тогівкою і податок заплатити, бо як не заплатить, то упіннуть, заграблять, зліцитують. Отєті то недостаток готового гроша на сплату податків дає ся страшно нашим хліборобам в знаки. Довідав ся від скарбових урядників, що нікто радше не платить податків як наші рільники. Скорі лиши захоплять де який гріш, зараз з ним до уряду податкового. Але що ему робити як гроші нема? Що ему робити тоді, як він одиноку свою худобину, чи там безрогу, що годує єї виключно лиш на те, аби заплатити податок, не може навіть продати хочби за безцін, бо в повіті, як ось тепер, позамінані торги задля зарази пискової і ратичної? А уряди податкові не питають. Устава приписує, що податок мусить бути з кінцем кварталу заплачений, і вони мусять его жадати. Через то і для урядів призирає ся богато писанини, тяганини і великі недогоди, а для людей ще гірші наслідки, бо крім податку треба ще платити інші кошти (проволоки, екзекуції і т. д.). Таких коштів заплачено на Буковині в 1896-ім році близько 49.000 зр., а се для бідних рільників дуже богато. Для того позволю поставити до ц. к. правительства резолюцію, "аби ц. к. правительство відповідно до приречення п. міністра скарбу, що хоче щадити о скілько можна податників, видало постанови, щоби при стяганню податку ґрутового і домового в 1-ім і 2-ім кварталі кожного року з огляду на економічний стан хліборобів, що в тім часі звичайно не мають грошу, поступати як найбільше оглядно, а властиво щоб стягане тих податків переложено на час по живах."

Коли-б податки побирають по живах, тоді не було-б у нас з податками жадних короводів, а то певно, що край наш не платив би бодай таких значних коштів екзекуційних. Коли пригните ся ріжним виказом урядовим, як у поодиноких місяцях випивають податок ґрутовий і домовий, то переконаете ся, що в перших двох кварталах, т. з. аж до живів дуже мало випиває, потім іде вже зовсім інакше. Інакше у нас і бути не може. Наші хлібороби вже від січня почавши аж до мая, до червня ледви мають що єсти, де-ж тут від них жадати податку?

На що іде гріш краєвий?

Відповідно до того нашого сумного економічного стану виглядає і наш прелімінар краєвий дуже сумно. Одніока більша рубрика в тім прелімінарі, рубрика XIII-та, се сплата довгів а властиво лиши процентів від довгів, на те іде сука круглих 345.000 зр.! Порівнавши туту рубрику зі всіма другими, мимоволі впаде нам в очі, що ми видаемо гроши на сойм, на виділ краєвий і утримуємо їх головно на те, аби ад-

мініструвати довги краєві, аби дбати про сплату довгів і процентів. Для продуктивних цілій у нас видася гроша дуже мало, ще менше на цілі рільництва. А вся діяльність виділу краєвого обертає ся около сухої бюрократичної адміністрації. Правда в посліднім часі удало ся нам через конверзію довгу паньшинаного роздобути більшу суму, которую можна було вложити з хісном в інвестиції (в будову залізниць, школ рільничих і т. д.), але небавом, бо вже 1903-го р. останемо без крейцара на такі цілі, бо лиш до того року має нам держава доплачувати річно 220.000 зр. А що відтак? Правда, остає ще надія на додатки до особисто-доходового податку, або коли на се зрезигнумо, на якусь суму, яку нам за те держава даст. Але нам годі мати за великі надії. Міжтим, як бачимо, треба би нам доконче прийти в поміч хліборобам, а се без гроша годі. Отут повинен наш виділ краєвий більше ніж доси заняти ся сею справою. Але наш виділ краєвий не показує найменьшої ініціативи, він зовсім не виявляє такої діяльності, як виділи краєві інших країв. Я сему зрештою і не дивую ся. Там виділові є референтами, нічим іншим не займають ся, то-ж і можуть щось зробити, а у нас робота виділових в виділі, се лиши побічне заняття. Деякі виділові більшу частину року не сидять в Чернівцях, а у Відні в раді державній, а ті, що є тут, сходять ся лиш від часу до часу на засідання, та піднисують — от і вся їх робота, а з таєї роботи хісна нема.

Отут міг би я ще переступити на національно-політичне поле, міг би діткнути ся наших національних етносів в краю, але на тепер лишаю се, лишаю се умисно. Ми будемо ждати. Може і без того прийдуть передові люди в краю до переконання, що з огляду на такий сумний наш економічний стан потреба співділання всіх, не вимаючи нікого, хто лише рад для краю щиро потрудити ся. На конець висказую надію, що і виділ краєвий і анкета, яку має він на внесене др. Ропмана скликати, зволять отих моїх кілька заміток взяти під розвагу.

*

На промову д-ра Стоцького відповів перший гр. Георг Еміграцію він не уважає лихом, ба протищно, коли хто вже таки мусить покидати свій край, бо не може тут вижити, най вандрує, нехай шукає собі іншої вітчини. Так тає бачимо і в краях, що культурно дуже високо стоять, як в Саксонії, Баварії, Віртенбергії, в краях, що дуже добру мають адміністрацію. Коли ж обсавини склали ся так, що одна частина мешканців краю примушена емігрувати, то обовязком правительства є дбати, аби еміграція ішла в такі краї, де виходці могли-б для себе найти ліпшу долю. І правительство розглянуло ся до-

Славко був дуже рад особливо з пріїзду Дороша, з котрим міг наговорити ся доволі. Дорош привіз з собою стипендію, яку діставав на філозофії, і зараз в перших днях взяв ся будувати нову хату для матери і братів. Дідич, до котрого вдав ся о дерево, дуже радо відстутив єму за дешеву ціну будівляний матеріал. Хоч Дорошеві дуже сподобала ся така ласка дідича, але так само, як старий о. Левіцький, не похвалив наміру Славка учити Стася, сина такого "зазятого Ляха." Бував частим гостем в о. Левіцького і уважно та з правдивим вдоволенем придивляв ся пані Зоня, котра за всіх сестер говорила і сьміяла ся найбільше. Ще на Різдво, бувши в Залісю у матери і в о. Левіцького в гостях, звернув він увагу на панну Зоню, але тоді не мав часу і відваги поговорити з нею яке щире слово. Тепер же, коли часу мав доволі, він шукав нагоди до розмови з нею, і найшов єї на одній прогулці в лісі.

Вибрали ся Славко, его брат Генко і три старші сестри і Дорош до ліса збирати ягоди. В лісі порозходили ся і Дорош гнеть приїхав Зоню на самоті. Не мав він виразного пляну, що говорити з нею, але хотів доконче говорити. Почав розмову від того, чи Зоня по вакаціях пойде до семинарій.

- Не знаю — відповіла она.
- А маєте охоту?
- І маю і не маю.
- Се залежить певно від того, чи не приїде хтось до Залісся.
- Хто-ж би такий? — спітала дівчина цікаво.
- Ну, який окінчений питомець...
- Ей, ви! — обурила ся Зоня і відвернула ся.
- Нічо в тім не було би дивного. Ви гарна панна.
- Ага, гарна! — відповіла Зоня, але ласкавіше глянула на Дороша.
- Ви знаєте, що я на компліменти не щедрий. Кажу правду.
- Ба, коби то була правда! — зітхнула она.
- Хто-ж вам казав, що то не правда?
- Я сама знаю. Зеркало мені показує.
- То якесь дуже лихе зеркало. Я маю лішне, подивіться ся! — і з тими словами

виняв мале зеркало з кишені та поставив его перед очі дівчини. — А що, не моя правда?

Дівчина глянула в зеркало цікаво, але потім відіхнула его від себе. — То що з того? — каже.

— З того таке може бути, що вам "люді" не дадуть навіть записати ся до семинарії, а вже скінчти єї, то певно ні!

Зоня нахилила ся до землі і вирвавши незамітно з коренем малу крапиву, доложила її до букету квіток, котрі вже мала в руці, та подала его Дорошеві.

— Маєте букет за ваші компліменти. Дорош вхопив за букет і попік ся крапиво.

— Ха-ха-ха! — засміяла ся дівчина весело, а Дорош добродушно усміхнув ся.

— Які ви! — сказав лише, викидаючи з букету крапиву.

— А не говоріть мені на другий раз таких компліментів!

— Добре, не буду говорити, хоч вірте мені, панно Зоню, що я незаслужених компліментів панам не говорю.

— Ви у Львові вивчили ся таких?

бре в тій справі і подало се людям до відомості. І так правительство, пізнавши, що обставини в Бразилії для наших емігрантів дуже небезпекні, остерегло селян перед емігацією в Бразилію і туди вже не вандрують Буковинці. Про Канаду, куди тепер пустила ся наша еміграція, розвідало правительство те, що там для наших емігрантів справді добре умови для життя. І післяоне і земля відновідається привічкам наших людей цілковито, і люди, що туди пішли, чують ся задоволені. Тим не хочу нікого заохочувати до емігації, але лиши сконстатувати, що ті люди, що йдуть до Канади, неконечно вже кидаються в іронію.

Що-ж до поставленої д-ром Стоцким резолюції, то муши сказати, що скарбові власти і без того дуже оглядно поступають, і певно не дають причини до ставлення такої резолюції.

Бр. Мустаца годить ся в поглядах на емігацію з гр. Госсом. Що до причин, які є викликали, то бачу їх також в тім нещаснім звичаю нашого народу, що своє господарство не лишає одному із своїх наслідників, а розділює по рівній пайці на всії свої діти. Через те повстали дрібні господарства, що не годі виживати родини. Такі господарі, аби вижити, мусять іти на роботу, і роботи найшлоб ся багато для них, але він не хоче брати ся до роботи, волить іти з краю. Навіть тоді, коли у нас були роботи умисно на те, аби дати людям зарібок в нужді, тоді було найти робітників, і при зелізницях, при дорогах ба навіть при рубанях лісів мусить ся уживати чужих робітників. Наши люди мають немов відразу до роботи у своїм граю а отсє і причина емігації. І фабрики тут нічого не поможуть, бо от в наших трачках і в інших наших фабриках, що потребують сотки робітників, хто там робить? Самі чужі! Во свої не хочуть. Наш мужик задоволяє ся найменшим, як має на нині ще мамалиги, то не йде на роботу: він темний — і отсє его прикмети причина все-го лиха. Коли він через школу прославиться і почне більші потреби, тоді стане він шукати зарібку і его найде.

Др. Стоцкий домагає ся інтенсивної господарки рільничої, але до того треба капіталів. При інтенсивній господарці припадає $2\frac{1}{2}$ штуки худоби по 500 кільограмів ваги на один гектар, а у нас ледви одну штуку можна тримати. У нас нема капіталів, тай ми не вивозимо збіжа за границю, а ще до нас ввозять. Наша ріля не годна виживати 654.000 мешканців. Вивозимо хиба лише трохи пшениці і жита, а все інше мусимо ще купувати. Нам отже мусить залежати на тім, аби ціни збіжа були дешеві.

Дальше став бр. Мустаца в обороні виділу краєвого, котрий все робить, що ему сойм накаже.

— Того не потрібно вчити ся; само серце каже.

— Серце, серце — повтаряла дівчина з легенькою іронією.

Дорош замовк і не знат, що дальше говорити. Почав збирати ягоди, щоби їх дати потім Зоні. А Зона, почервоніла, сковала ся за корчі; не хотіла, щоби Дорош єї бачив.

— Панно Зоню, хочете ягід? — кликнув Дорош.

— А маєте богато?

— Маю!

— То давайте сюди! Похвалю ся, що то я тілько назбирала.

— Я вам назбирало богато і принесу до дому.

— Так не можна. Ай! і бабуся до нас іде! — кликнула весело, побачивши бабусю на стежці. — Ходіть до нас, бабусю, ту найбільше ожин!

Дорош підішов до старушки і поцілував єї в руку.

(Дальше буде).

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 13-го марта 1897.

Вибори. Отже доси маємо трех русских послів: Сидора Випницкого, Івана Гробельского і Романа Яросевича. Вчера відбув ся в Боршеві тісніший вибір, при котрім знов послом вийшов Р. Яросевич. Василя Воляна ніхто не числив до Русинів — і віденські газети, коли тепер пишуть про нових послів, і не згадують о тім, що він ніби Русин, тілько зачисляють его відразу до Волохів.

З міст полудневої Буковини вийшов послом ректор університету Рошман. Его противник Бруннер, богатий ліберал з Відня, хоч сипав гріпми, провалив ся, бо не був правительственным кандидатом.

У Львові і в Krakovі вибрані соціал-демократи: у Львові великий бідак Козакевич дістав 15.310 голосів; его противник, бувший бургомістр Львова 6595 голосів — інших кандидатів поминаємо. В Krakovі Гнат Дашический дістав 21.302 голосів, а его противник князь Александр Понінський лише 3.059 голосів. Соціал-демократи дали тими двома виборами доказ, що вміють ходити коло народу.

В Чернівцях вчера цілий день і нині вибирають посла. Іде завзята борба поміж прихильниками Кохановського і Штравхера. Але що нам в Чернівцях найгірше не подобає ся при виборах, по тих кілька десять жандармів і кілька компаній піхоти, що обстутили магістрат. У Львові таку опіку випросили собі виборці, а в Чернівцях аж військо евровадили. Вчера в товні дістало ся бар. Мустаці троха по хребті. Утік фіяром, аж закурило ся.

Особисте. Секретар ц. і к. австрійско-угорського консульяту в Барселоні (Іспанія) Норберт Мітельман, родом з Буковини, перебуває в Чернівцях у кревняків.

Над підвищенем платні офіцірів радить тепер міністерство війни. Як виходить з комунікату Fremdenblatt-u, міністерство усюкоює офіцірів, щоби не нарікали на упосліджене супротив урядників, котрим виправді вже признали підвишки, але ще не платять, бо управа військова буде старати ся всіма силами виеднати також і для офіцірів, як і для їх від і сиріт ліпшу платню. Передовсім мають бути значно підвищені платні кінцевих рангів, отже капітанів, оберстлейтенантів, генерал-майорів, а посередні рангі будуть мусіти задовольнити ся скромнішою підвижицію. Комунікат вказує офіцірским кругам, які трудности має перебороти управа військова, щоби добити ся потрібних грошей до того та зачевнія, що все єсть тілько квестиею часу, а вінчить ся тими словами: „Не є також неоправдана надія, що населене, котре платить податки, радо приложить руку до твої постанови, що піднесе військо о один ступінь вище на дорозі велико-державного розвою. Населене знає прецінь, які великі вимоги що до характеру, тіла і духа ставлять труди і недостатки в житті і кар'єрі офіціра.“ На нашу думку так зле офіцірам не живе ся.

Цікавий біль. Праводавче зібране в Тенесе видало уставу, що забороняє мужескій молодіжі вештати ся коло дівочих скіл і пересилати ученицям любовні білетики; устава забороняє також кондукторам трамваїв і зелізничних дорог примілювати ся до пасажерок.

З театру. На вчораці представлению „Кармен“ виступила гостинно перший раз п. М. Йовані в ролі Кармен — хиба на те, щоби показати черновецькі публіці, що між сталим персоналом черновецької опери є далеко ліпші співачки. Нині опера „Фавст“ завтра в неділю дві опери: по полуночи за половину ціни „Жідівка“ вечором „Кармен“. На бенефіс канельмістра від оперетки Ришарда Стапса підготовляє ся нова оперетка „Погоня за щастем“ (Jagd nach dem Glück).

Страйк колійників, ріжних категорій служби розпочав ся на швейцарській північно-західній зелізниці. Змову приняло 5300 осіб а полученні зелізниці межи Австро-Італії мусіло часово устati.

Почтову крадіжку судить тепер суд присяглих в Самборі. Йосифа Крамарчуківна, екс-діпломата в Старій Солі при помочі Артура Тишецького тамошнього нотаря, его сина Івана і доньки Сидонії надавала фальшиві перекази, а на них піднимали гроши Тишецькі. Крамарчуківна уважала ся нареченою Івана Тишецького і допускала ся для его родини таких обманьства через тринацяті місяців на загальну суму 3.873 зл. В марці 1896 р. перенесли нотаря Тишецького до Микулинця, але і звідси він провадив дальше обманьства на пошті за помочию Крамарчуківни. Нарешті викрила дирекція пошти ті крадежки і Тишецького арештували, як ми свого часу донесли, в Микулинцях під час публичного балу. Розправа потриває три дні.

Дрібні вісти. Комісії будови львівського театру предложенено вже виготовлений кошторис. Кошти будови винесуть кругло 815.000 зл. — В Варшаві буде оснований хинський консул в цілі торговельного посередництва межи фабрикантами привислянського краю і купцями сумежних з Росією хинських областей. — На Угорщині панують вже великі весняні повені. В околицях рік Мішколіз і Тарна много повітів позаливали води, а значне число домів розспалилося. Страти виходять необчислени. — Одногди вночі отворив собі невисліджені доси злочинець витрихом двері поштового уряду у Львові при ул. Личаківській під ч. 39 і украв зі столика 62 зл., срібний годинник, будильник і бочівочку москалів. — Вчера рано появили ся у Львові підлітки антисемітського комітету, що поручав пітій кури в Львові вибір — дра Кароля Лютера. Ну, се вже мабуть не на серіо.. хиба що би написути крові мішуресам.

Телеграми „Буковини“.

З дня 13-го марта 1897 року.

Відень. До ради державної випали вибори в Тиролю в користь клерикалів; вибрані Ферг, Дінавлі, Жуєті. — В Форальбергі вибраний клерикал Льозер.

Грац. При виборах до ради державної вибрані в загальній кури: один клерикал, один християнський соціал, один консервативний Словенець при тіснішім виборі.

Прага. З вибору до ради державної вибрані з загальної кури: 8 Молодо-Чехів, 7 соціальних демократів і два Німці-поступовці. Вибори в Празі ще не покінчені.

Цара. Вибори до ради державної в Італії з загальної кури випали після компромісу: вибрані два умірковані Кроати-угодовці; Італіянці віддали в Царі 61 порожніх карток.

Атени. Після мірдайних вістей мала предложить одна зі сполучених держав інтернаціональну окупацію Крети мішаними військами, до яких приставила би кожда держава 2000 живінів. — Депеша з Геракліону подає вістку про бомбардування Гієрапетри. Завзяті повстанці облягають твердиню Спінальонга; з обох сторін піддержують оживлений огонь.

Пісня Вол. Яна.

По дорозі жук-жук,
По дорозі чорний, —
Подивіт ся ви, Волохи,
Який я моторний.

Перше був я сивий,
Як голуб сивенький,
А тепер на службі вашій
Став я молоденький.

Почорнив я вуса,
Почорнив волося,
Почорнив своє сумлінє —
Все мені вдало ся.

Урядник в Чернівцях, з платною 1600 зр. пошукує

ГОСПОДИНІЙ

до ведення домашнього господарства. Усліві: щоб була Русинка в віці 25—30 років.

Зголосувати треба листами (фотографія пожадана) — poste restante Чернівці під знаком П. Т. № 11, до кінця березня. На не-приняті оферти відповіді не буде.

6—6

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отсії свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за ро-
нік, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 ПОВІСТОК

для чесних діточок.“

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

дарунок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“ а по 2 кр. за кожну поодиноку книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини.“

Хто хоче мати
добру і дешеву

МАШИНУ до ШИТЬЯ,

най удасться ся до мене, то певно не пожалус. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удер-
жані почавши від 20 зр. і то за готові гропі і на-
вилат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за ре-
перацию не потребує журисти ся, бо я ро-
блю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Ру-
син і обслужу Вас по братньому.

З поважанем

В. Данилевич,
машиніст у броварі Штайне-
ра в Чернівцях, при ул. зе-
льзьчій (Bahnofstrasse) ч. 26.

По виборах.

„Звідки йдете?“ — Ми з Китаю.

„Що там чути в вашім краю?“

— Нич не чути, тілько война.

Тілько война неспокойна.

Бути там хрунів, не питаютъ,

Звідки ноги виростаютъ.

„Ото-ж тобі і заплата

За вибори депутата!“

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Шукаю жінки,

молодої, гарної і богатої, але возьму єї лише під тим усім, що тисяч зр. дасть на черновецький Народний Дім в день вінчання. Я молодий, маю добру посаду і подобаю ся всім женщинам. Ласкаві зголосувати приймає виділ Народного Дому і редакція „Буковини.“ Знак: „1000 зр.“ Фотографії не потрібні; перекази поштові з датками на Народний Дім приймають ся з подякою.

ДОБРА ДІВЧИНА.

Над Прутом у лузі хатчина стоїть,
Живе там дівчина хороша як цвіт.
Яка-ж она добра, то я вам повім:
Десяту прислала на Народний Дім!

Лупул, Волян, Гормузакі —
Всі три вдали ся однакі,
Один спить, другий снить,
Третій таки так сидить.

Відзначене на краєвій виставі в р. 1894 почетним дипломом
ц. к. міністерства торговлі.

Краєве товариство ткацке

„PRZĄDKA“

(ПРЯХА)

в Коросні

поручас Пов. П. Т. Публиці свого виробу чисто льняні звістні
з доброти, ручно ткані

ПОЛОТНА КОРЧИНЬСКІ

від найгрубших до найтоньших веб і біле столове о взорі кістковім і адамашковім;
також доставляє матеріалів на комплектні і найдешевші

ВИПРАВИ СЛОЮНІ

Замовлення просимо надсилати просто до Коросна (пошта, телеграф і стачія залізнична в місті).

Прібки і цінники на жадане оплатно і відворотно поштою. (15—52)

Не залишіть прочитати!

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин.

Чернівці, ул. панська ч. 16.

Виготовляє убрания мужескі пі-
сля найновішого крою за ціну як
найдешевшу.

Замовлення з провінції виконує як
найдокладніше.

Сплата може після умови відбувати
ся ратами.

Цілий одяг для мужчин від 15 зр. в гору

Для панів учителів! INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

Приватна клініка хірургічна

(Приватна лічниця операційна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО
емерит. оператора ц. к. хірург. клініки університетської
Білого-Туссенбахера у Відні

находить ся

в Чернівцях, улиця Мецгера ч. 25.

В справі приймали хорих і інших інформацій
треба удавати ся до управителя приватної клініки А-ра
Квятковского в Чернівцях, улиця ратушева (дім Вішоф-
фера.)